

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.)
Budapest: Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindnap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Tizedik évfolyam.

1880.

Kolozsvár, szombat január 10.

OLVASÓINKHOZ.

Jubileumot ültünk, a bekövetkezett 1880-dik évben a „KELET” fenállásának tiz éves örömmünepét. Tíz év a gründolások és bukások mai korszakában szép és nagy idő, s mindenek felett biztos próbaköve az állandóságra számító és életrevaló vállalkozásoknak. A becsületesen végzett munka nyomán járó nyugodt önértéssel tekintünk vissza a lefolyt évekre; különböző új lapok tűntek fel és buktak el ezen idő alatt mellőlünk — és mi mindig helyett állottunk; új és régi politikai irányzatok vívtak harezot, alakultak át, — a mi politikai irányunk és meggyőződésünk mindig a régi maradt: az 1867-diki kiegyezési alapon, melynek védelmezésével jelent meg e lap első száma, ma már az egész nemzet zöme áll. Mi nem kergettünk olvasóink mulattatására politikai delibábokat, nem igyekeztünk elérhetetlen vágyakba lizgatni a nemzet Királyhágón inneni részét, hanem felfogtuk az életet a maga rideg egyszerűségében, a felmerülő tervet kiívetőségük szerint; nem esaptunk hamar fellobbanó s hirtelen alvó zajt, ha a hazában baj adta elő magát, hanem komoly munkával, ernyedetlen kitartással igyekeztünk hazarészünk speciális érdekeinek megoldására binni a hormányt s különösen anyagi előhaladásunk érdekében tevékenységre buzdítani a társadalmat. Nyugodtan mutathatunk egész sorára az elért eredményeknek, s reményre jogosító kezdeményeknek, a melyek kormánynál és a társadalomban nagy részt e lapok fellépése folytán nyertek életet.

A lefolyt évek sora nem hogy lankasztólag hatott volna reánk, hanem olvasóink buzdító pártfogása új erőt kölcsönzött, hogy most már ez éven kezdve lapunkat eddigi terjedelmében egészen új betűkkel csinosabban és pontosabban állíthassuk ki.

Politikai meggyőződésünket lapunk hasábjairól olvasóink már ösmerik, pártoljuk a kormányt, míg a haza javára munkálkodik, de a kormánypártiságot nem keressük minden felülről jövő intézkedés vak helyeslésében s hazarészünk speciális érdekeit bármilyen párttal és kormánnyal szemben férfiasan képviseljük és védelmezzük.

Apró clique-ek szolgájává a „KELET” sohasem szegődött, kiesnyes személyes érdekek eszközévé nem aljasult s azt ezután sem teend.

A midőn tehát a bekészült 1880-ik évre olvasóink eddigi pártfogását kérjük ki, önbizalommal és lelkesedéssel tekintünk jövő hivatásunk teljesítése elé és szép számu munkatársaink élén reméljük, hogy a „KELET”-ben, mint legnagyobb és legerjedtebb vidéki lapban az eddigienél is változatosabb és tartalmasabb olvasmányt nyújthatunk, s olvasóink támogatása mellett eredménnyel, becsülettel szolgálhatjuk hazánk és nemzetünk szent ügyét.

A „KELET” előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Előfizetések legcélszerűbben postautalvánnyal ezután a „KELET” nyomdájába, főtér 4. sz. küldendők.

A „KELET” szerkesztősége és kiadóhivatala.

STATISTIKA ÉS VÉDVÁM.

Kolozsvár, január 9.

Kolozsvár város képviselőtestületének közgyűlésén tegnap a városi vámhivatal reorganisatiójának tárgyalásánál egy fontos indítvány tétettségfogadtatott el, mely sokkal nagyobb jelentőségű, mint első pillanatra látszik. Az elfogadott indítvány lényege oda megy ki, hogy a városi vámhivatal úgy rendeztessék be, hogy képes legyen a Kolozsvárra behoított mindenemű árucikkek és szállítmányok tekintetében részletes statisztikai adatokat gyűjteni.

A KELET TÁRCZÁJA.

A MI VILÁGUNKBÓL.

(Egy veterán színész naplójegyzetei után elbeszéli:

Mátrai B. Béla)

(Polytatás.)

— Ha meghalok, ugy sem fognak több emlégetni. Addig beszélnék rólam, a míg élek és mozogni tudok.

— Beszéltek is eleget, főleg a színháznál, a színpalak között. Révészné gondoskodott mindig friss pletykáról: csak-hogy a szép özvegy asszonynak a Révészné által fölhalasztott beszédek épen nem voltak inyre.

Olyasmiket híresztelt róla, p. o. hogy öt hamis foga van, hogy száját kölni vízzel kénytelen mosni, hogy ezelőtt tizenhat évvel már mint husz éves hajadon egy öreg ömagnénál volt szobaleány, s onnan került a színészethez.

Mi volt igaz Révészné e sensationális híreiből, melyek forrását sohasem nevezte meg: nem tudhatni. Tény, hogy a szép primadonnának gyönyörű egészséges fogai, s egymás fölé rakott kaczér hullám vonalkák által képződött, folytonosan csintalan mosolyra hajlandó fakadó rózsza piros ajkai voltak.

Évei számáról sem szolgálhatok fölvilágosítással, mert azon körülmény, hogy a színház hatvan éves világosító mesterét mindig „Illés fiam”-nak szólította; s ha valamely erősen fárasztó jelenete után a színpalak közé kitántorgott, s az öt bálványozó Illés fiu száraz karjaival székét

A közgyűlés ez indítványt magáévá tette ugyan, de megfelelő javaslat-tétel és tanulmányozás végett az illető szakosztályhoz utasította.

Az indítványra, mint annyi sok más dologgal szokta tenni, a közgyűlés úgy-szólva semmi figyelmet sem fordított.

A mi városi parlamentünknek is megvan az a felséges szokása, hogy a legfontosabb kérdéseken csak úgy átsiklik, de alig akad akármilyen jelentéktelen kis ügy fölött alkalma: rögtön el kezd per longum et latum disputálni; s így aztán elévődik olykor órákig is a legfisztabb nyújtott felé, hogy leülhessen: mindig azt mondá: köszönöm fiam, ez jól esik az én vén csontjaimnak; kimerítő tájékozást nem nyújthat, — már csak azért sem, mert ha Révészné mama valahol a közelben állott, nem tudta megállani, hogy ingerkedve hozzá ne tegye: ugy-e fiam, maga is így panaszkodott ezelőtt negyven évvel? Hiába, véntülünk!

Révésznt az ilyen kérdésekre a még-reg futtató el s egy szót sem tudott rá válaszolni.

Volt azonban még valami ez apró évődéseken és darázs-szúrásokon kívül, mi Révésznt idegessé tevő.

Ernő lelkesedése a szép özvegy ragyogó tehetsége iránt. Színpadi sikereinek a bájos Imrey Aloiza volt legfőbb követítője. Ők egymást egészítették ki abban a varázskörben, mely a valódi hivatottak kizdterő. A nézőtér tapsvihara akkor volt teljes, ha együtt játszottak; a lekesedés lángjai akkor esapokdáltak az egeket, ha Ernő és Aloiza együtt voltak a színpadon.

Érezték ezt ők mindkétten. mert érezteté velük o közönség, a lelkesülő tömeg. A költő holt igéi megelevenültek, ha ők vevék ajkaikra. A lelkesedés nem egyszer ragadta el mindkettőt; s az ölelések, csókok, nemcsak mutatva, de igazán adva, érezhetően egybefűződve voltak.

Eltagadattással nézte őket mindenki még a színpalak között is, csak Révészné volt komor, s Rengetegi urnak jutott eszéne valami friss megszegni való.

A színésznő maliceia ilyenkor erőt vnt az ünnepelel primadonnán is, s Ernőt színlelt gyöngédtelenséggel taszította az áll-falak között a leendő anyós felé.

kérdésekkel, míg néha a legvitálisabbakra nem marad öt percnyi ideje.

Igy volt ez az említett indítvány-nal, melyet meglehet egyébiránt a közgyűlés három-negyed része jól meg sem értett.

Pedig életbevágó kérdést érint az. Nemesak reánk, Kolozsvárra, de az egész hazai iparra nézve is.

Ez a kérdés egyenesen országos problema.

Nem is szólnunk arról, hogy mekkora abszurditás az, midőn vámtarifát készít a város s absolute nincs hozzá semmi realis alapja, semmi adatja. Ugyan kérem, hogy lehet jólélekkel megállítani a tarifátételeket, midőn még fogalmunk sincs arról, hogy egyik-másik áruból, élelmi vagy más iparcikkekbl mennyi hozatik a városra, mekkora a szükségletünk; vagy hogy merjük egyik vagy másik árura rótt, behoztali vagy vásárvámot leszállítani, vagy fölemelni, — ha csak egy krajczárral is, — mikor adatok hiányában még elképzelni sem lehet, hogy annak a reductionnak avagy fölemelésnek milyen hatása lesz az összes vámjövedék emelkedésére vagy csökkenésére, vagy — ami épen oly fontos kérdés: — mennyiben fogjuk ezáltal az illető áru-vagy élelmi cikkek árát emelni vagy csökkenteni.

Valóban, az ilyen munkára lehet aztán elmondani, hogy teljesen kárba vesztett.

Sőt több: még káros is.

Különbön nem esoda, hogy a mi kis parlamentünk így dolgozik. Ugyan bizony hát az országos képviselő-testület tudja-e, miért rója meg a házbérjövédelmet 20 százalékkal, mástíle keresetet pedig 10 százalékkal? Ugyan van-e biztos statisztikánk e kérdésekben?

Nincs, hanem emelik egyik vagy másik adókulesot azért, mert szükség van a jövedelemre. Punctum. Hogy aztán milyen hatása lehet és van valóban ilyes, minden realis alap nélküli adótvényhozási intézkedésnek, hogy mennyiben van-e vagy az az adóalap tulságosan megterhelve ugy, hogy évtizedek múlva azt veszszük majd észre, hogy maga az adóalap is elfogyott: ezzel bizony nálunk nem sokat törődtek eddig.

Persze nagy baj nálunk, hogy az u. n. gyakorlati emberek kicsinylik a legrealisabb tudományok jelentőségét és gyakorlati alkalmazhatóságát az életre.

— Menjen, kérjen engedelmet a mamájától mert ebben a jelenetben a homlok helyett ajakamat esőkolta meg.

Mindez boszantásra volt számítva, s nagyon csalódnánk, ha azt hinnők, hogy eltéveszti hatását.

Révészné rég gyanakodott, s Ernő utóbbi magaviselete e gyanut csak növelte. Nem akarta azonban Ella előtt gondolatait elárulni.

Darabos természete dacára is gyöngéd, kiméletes volt leánya iránt. Csekély-ségért a szokásos „képen felejtés”-sel mind-árt kéznél volt; de szívfüdalmat, a nagyon is elfogadható látszat tanúság-tételei dacára sem akart okozni. Midőn Ernő, borus kedélyének lélek-bénító tépelődéseivel Révészéktől bucsu nélkül távozott: alkonnyatig bolyongott az utcákon. Lelke háborgott, nem tudott számot adni érzelméről önmagának. A becsület, kötelesség, az örökölt könnyelműség s ebből kifolyólag a szenvedélylyé fokozódott új szerelem — mert annak hitte — erős tusát vívtak keblében.

Átkozta multját, azt a multat, mely Ellával megismerteté, kárhoznak bélyegzé a jelent, mely józan eszébl kiforgatva — (ő is hitte, mint minden szerelmes, hogy esze még józan) egy kaczér syrént varázsolt elébe, kinek lehelete mérég, mosolya halál. S mégis e mosolynak rab-szolgája lehetni, annak sugaraiban lelket fűröszthetni: a földi lét összes boldogságaival magasabb, fönségesebb ábrándkép lett rá nézve. Boldog volt, ha vele játszhatott, ha keblére hajthatta fejét, ha csókjaival boríthatá el azt a tiündéri szép arcot, azokat a mosolygó illatos ajkakát.

Igy vagyunk a többek között a statisztikával is. Pedig nincs enél practikusabb tudomány. Maga az élet, rideg, unalmas, de megezáfolthatatlan számadatokban.

Ez az annyira ignorált statisztika tárja föl a maga egész megdöbbsentő valóságában azt a nemzetölő tény, hogy Magyarország ipari hátramaradottsága miatt hány száz millió forinttal adózik évenként a külföldnek; ez a statistika mutatja ki óriási számokkal forgalmi tökében, munkaerőben és szakoktatásban való ropant szegénységünket, összehasonlítva a mivelt és gazdag nyugattal; és ennek a megvetett statisztikának a segítségével ismerhetjük föl közgazdasági bajainknak kuforrásait és gyógyszerreit egyaránt.

No, de nem apológiát akarunk írni a statisztikára, hanem rá akarunk utalni arra a fontosságra, melylyel az iparunk védelme szempontjából bír.

Annak idejében, midőn Ausztriával első ízben megkötöttük a vám- és kereskedelmi szerződést, valamint ezelőtt pár évvel, midőn újabb kiegyezésről volt szó, sokat beszéltek és irtak nálunk parlamentben, a megyék és városok képviselő-bizottságaiban és sajtóban a védvám-rendszer mellett és ellene.

A rendszer barátjai panaceát láttak benne, mely tengődő iparunkat új életre keltene, virágzásra emelné s nemzeti gazdálkodásunkat újjá teremtené. Ebből a szempontból követelte, különösen a szélsőbal, a külön vámsorompókat, az önálló vámrendszert és területet.

A viták rég lezajlottak; a kérdés törvényhozáslag el van döntve legalább egy évtizedre.

De nincs közgazdászatiilag.

Mi, részünkről, nem vagyunk a védvám-rendszer hívei. De teljesen sem dobjuk el azt. Mi is abban a hitben élünk, hogy hazai iparunkat, más eszközökön és módokon kívül, a vámtariffa útján is hatatosán védhetjük a külföldi productió óriási concurrentiája ellenében. Hogy pedig az ellen védnünk kell iparunkat: ez ugy hiszszük, nem szorult bizonyításra.

Nós a magasb politikai tekintetek, némileg a politikai kényszerűség azt parancsolták, hogy mondjunk le a külön vámtérületről.

Am azért nem esett ki minden fegyver a kezünkből, melyekkel ipari és közgazdasági érdekeinket ez irányban védelmezhetjük.

Mámorában a lámpasort egy tiündéri világ küszöbének tekinté, s a rábámuló sokaságot mind a paradicsom száműzött anygalainak; kik szomju tekintettel vergődnek lábai előtt, nem közelíthetve az édenhez, mely kettejüké, Nem, az övé; egyedül az övé.

Mily fölséges dolog így bámultatni, irigyletteni.

Hányan sugják-bugják ott ama setét fejhalmazban tul a lámpasoron, hogy ő boldog, mert a legszebb nő karjai között pihen, ki ráborul, nézi hosszasan — talán fülebe sugja azt is „imádlak,” — pedig az nincs is szerepében — majd fejét karjai közé szorítja forrón, hosszasan; s a csók, a legtiúzebb, legszenvedélyesebb lecsattan, szikrát fog a szivben, melynek heves dobogásától megfeszül minden izom; a szem csillogó sugára egy percze meg-törlik, a bágyadt fényből varázsbetűk szö-vődnek, s ki e betűket ismeri, olvasni tudja, csak azt olvashatja belőle: „Szeretlek, szeretlek!”

Ernő homlokát hideg verejték borította. Összerázkodott.

Az utca végéhez érve, a keresztutczából csipős szél futta arczába a járdasor sürti porát.

E porfelleg egy setét alakot takart el szemei elől, melyet egy percze látni vélt, s mely allig pár lépésnyi távolságban surrant el előtte.

Egy nő volt, alakja, járása oly ismerős, mintha csak imént látta volna; mintha most is füleben esengének szavai: „Ne legyen oly ingerült rendező ur, nem akartam én önnek kellemetlenséget szerezni.”

Ott vannak a külön városi vámtérletek. Aligha van Magyarországon város, mely az idegen behoztalt falai közé különféle vám-cikkekkel meg ne róna s meg ne róhatná teljesen törvényes alapon.

Nós, mit jelent ez? — mi ez? Nem egyéb védvámnl in optima forma. Védelmi vám, melylyel minden város megoltalmazhatja saját gyári és kézműiparát a külső concurrentia ellen, anélkül természetesen, hogy ezáltal saját productioja számára monopoliumot teremtené.

Az ipar, — nagy- és kisipar, — minden országban túlnyomóan a városokban fejlődik ki, tenyészik és prosperál. A vidék, a falvak és kis községek nem ipartelek. Ha tehát minden város behoztali, kapu-, hid-, vásár-vám, fogyasztási illeték vagy bármily más ezimen megadóztatná, megterhelné a külföldnek a mi iparunkkal concurráló iparát és kereskedelmét: eként, hallgatag úton, de az egész országra kiterjedőleg hatalmasan védelmezhetők saját productioinkat a külföld, jelenleg ellenállhatatlan óriási concurrentiája ellenében. A városok — s így Kolozsvár is — nem tiltán ki falai közül a külföldi árut, — ezt nem is tehetjük, nincs is érdekünkben; — az állam sem róna rá a brüsseli csipkére, az olasz se-lyemre, az angol vasárura, a németországi gyermekjátékszerre, s a többire behoztali vámot, — ezt külön Magyarország nem teheti, — de megvédelmeznők mi, magyar városok hazai iparunkat, amennyiben érdekünkben áll a városi vámok útján és segélyével a külföld ellenében.

Ime, így, ebből a szempontból is kel-lene és kellett volna Kolozsvár város képviselő-testületének felfogni feladatát, mely reá a vámtariffa revisiójánál vára-kozott; eként vjt volna végbe valóban üdvös munkát. És ez a nagyjelentősége van a vám-statisztikának. Enélkül ebben az irányban meg sem lehet mozdulni, arról pedig, hogy öntudatos munkát végezzünk, még álmodni is neveltség.

De ami el volt mulasztva a múltban: azt ki lehet pótolni a jövőben. És itt nem kell fukarkodni; egy 40—50 frtyi évi bevételt képező jövedelmi forrásnál egy-két ezer forint több kiadás nem jöhet tekintetbe akkor, midőn nemesak arról van szó, hogy biztos adatok alapján egy újabb revisió alkalmával a vám-terhet igazságosabban lehet majd megosztani, nemesak, de esetleg némely árucikkek vámtételeinek acceptabilis emelésével városi vám-

Mereven nézett maga elé, követve a vaksetétben egy tévovázó bizonytalan irányt, hogy megbizonyosodjék. Az utca esendes volt.

Képzeldés lehetett, hisz homloka oly forró volt az izgalomtól; nem volna esoda, ha rém-látványok czikázának káprázó szemei elé. Vagy nem rém ama halvány fehér alak ott a setét utca legvé-gében, mely felé lebeg, mindég közelebb-közelebb? Nem a képzeldés ijesztő agy-réme, melyet a fölhevült phantazie teremtet magának, hogy a lélek gyötrő-dését fokozza.

Mintha Ellát látná, a szép, halvány, beszédes szemű egyszerű teremtest, a mint egyenes irányban felé halad. Azt a leányt, kit ő egykor ugy imádozt, s a ki iránt ma már oly közönyös lett. Azt a leányt, kit évekkel ezelőtt még hévvel szorított szívéhez, kit „kis feleségének” nevezett s kit ma, midőn jegygyűrűje ujján van: restel mások hallatára jegyesének nevezni.

Ki nem tiündöklő ugyan művésznői erényekben, nincs hirneve, nem ünnepele-tje az egész világnak; kinek Ernő volt egyetlen, de egész világa.

(Folyt. köv.)

Rogead Ágost

franciaia irodalomtörténeti felolvasásáról.

Első előadás.

(Folytatás.)

Azon időben az udvarnál különös kegyképen osztogatták az elfogadást parancsokat (lett-res de cachets) a király peccsétjével ellátva s üres helyet hagyva az elfogandó személy neve számára. Mint a hogy most szokásban van valamely

jövedelmünket is szaporíthatjuk, hanem egyúttal az annyira elbukott s a Külföld concurrentiával már alig-alig küzdő kézmű- és fejlődőben levő gyáripa- runk érdekeiről és egyik leg- hathatóbb védelmi eszköze- ről van szó.

Videant patres conscripti! . . .
X.

— **Trafort közoktatási miniszter** a ipari közoktatás tárgyában becsatolt ki körren- deletet. Utalva az ipar fejlesztésének szükségé- re, felhívta a törvényhatóságok figyelmét a Bu- dapestben felállított közép-ipartanodára, a mely- ben építészeké, gépészeké és gyáripárosokká képezhetik ki magukat az ifjak.

A nevezett közép-ipartanoda ugymond, elég látogatott ugyan jelenleg is, de kíváncsok, hogy az ország minden vidékéről látogassák az intézetet, s ez okból felhívja a törvényhatóságok- kat, hogy amennyiben lehet, közöltségen küld- jenek föl ifjakat.

Ma már teljességgel nem szűgyen az ipa- ros pálya, végzi a rendelet, sőt époly tisztessé- ges, mint a tudományos szakmák, a melyek va- gyon és tehetség nélkül ép oly keveset érnek, mint a mily vesélyes a társadalomra ezeknek túltöltöttsége.

— **Az erdélyi birtokviszonyok.**
A lapok a B. S. nyomán közölt ama hír kiegé- szítéssel, mely szerint az erdélyi birtokviszonyok rendezése az igazságügy miniszterium által fog eszközöltetni, közölhetjük, hogy a földművelési miniszter, mint ez ügy megindítója részéről mindama lépések és munkálatok megtették, melyek ez ügynek gyors megoldását lehetővé teszik. A további tárgyalások ugyan az igazsá- gügyminiszterium által fognak vezetettetni, azonban a földművelési és pénzügyi miniszteriumok köz- reműködése mellett. Ez utóbbival különösen a tagosítási költségek iránt fognak tárgyalások folytatattatni.

A TAGOSÍTÁS.

Janicsapewszki László kir. mérnökötől.

(Folytatás.)

Mennyi legelő vagy erdő jár minden egyes birtok után és mily alapon, nincsen sehol kimu- tatva, hasonlóképp az egyes birtokok futáni levo- náások temetőkre, utakra, iskolákra stb. Hány beeshold s micsoda miveltési ág és osztályból adatott a birtok kárpótlásul minden egyes bir- tokosnak, sehol sem fordul elő a combinato- riumban.

A legelőt a működő mérnök majd csak nem tetszése szerint osztja. Semmiféle kimu- tásból nem vehető ki, hogy a tagosítás előtt hány holdból állott az egész legelő, mennyi hagyatott belőle közös használatra és menyi osztatott fel az egyes birtokosok közt és miféle kules szerint?

A becslési okmányban az egyes miveltési ágak nem a maguk neve szerint fordulnak elő, gyakran tehát a természetben más miveltési ág, a térképben már és a birtok-ívben megint más miveltési ág gyanánt vezetettik be, m. p. a ter- mészetben legelő — a becslési okmányban ter- méketlen — a birtok-ívben mint termő, akár

hölgynek tisztelőttük jelölül bokréttát küldeni, ak- kor ilyen peesetés levelekkel kedveskedtek; egy ember szabadságát adván azok által a meg- ajándékozott kezébe. Csak 15-ik Lajos uralko- dása alatt 60,000 ilyen elfogadási paranes lett elajándékozva. Ezek közül 17-et használt fel az öreg Mirabeau gróf fia ellenében. Volt ez fogva Ifi várában Joux erődben Ré szigetén. Házassá- gát is ugyszólván reá erőszakolák, egy oly nővel kötve őt össze, kit, bár becsült, de soha sem szeretett. Egyszer aztán fogságából Hollandiába szökött, hol nyomorult, chséggel küzdve, de bol- dogan élt s élvezte a szabadságot, melynek sze- retne fogságban léte alatt vert gyökeret szívé- ben. Onnan szoros felügyelet alatt vitetett visz- sa a honába, hol azonban már derengeni kezdett a szabadság világa s fölszabadulván, ő is a nem- zetgyűlés tagjai közé kívánt sorakozni. De, hogy ezt tesse, birtokának, vagy kereszetség kelle lennie, neki pedig egyik sem volt, atyja minden vagyonát megvonta tőle. Végre kereskedőnek mondta magát s mint ilyen, bement a nemzet- gyűlésbe, Itt tartá aztán azokat a lelkes, gyönyörű beszédeket, a melyek mindenkit elragadtak. Lassu, mely hangon kezdett beszélni, a mely később mind zengzetesbbsé vált, s a mint fokozatosan belemelegedett, arca is veszített rütségéből s a lelkesülttség hatása alatt majdnem széppé vált, fénségesen rütnak, iszonyuan szépnak volt mond- ható. Annymira birta a szó hatalmát, hogy olykor, ha vette észre, mikép nem találta el hallgatóinak érületét, a beszéd közepén megfordítá annak irányát s más fordulatot rögtönzött annak, a nél- küli, hogy valaki sejtjené, mikép nem előre elké- szített beszédet hall. Ugyszólván, beszéd közben elmélkedett.

Bünnül róják fel neki, a mi tán csak hiba volt: kétélű politikáját. Haszonlesésnek, dicsvágy- nak nevezik, a mi nála meggyőződés volt: ő a királysággal egyesíteni akarta a szabadság esz-

szántó, akár kaszáló és az új birtok járandósá- gának, kikerekítésére szolgál, vagy mint ter- méketlen (bortermő és használható tér) a műkö- dő mérnök kénye-kedve szerint egyik vagy má- sik birtokhoz csatoltatik minden becsámítás nél- küli és a járandóságon fölül.

Az új birtokívekben nem a valódi rende- zés vagy tagosítás ezéjából megállapított becs- lési osztály, hanem az ideiglenes catasztr. becs- lési osztály iratik be.

Lehet-e aztán ily eljárás mellett, melynél a munka-vezető kir. törvényszéki bírák saját véleményük szerint rendelik a műszaki művele- tek összeállítását correct műveletet szerkeszteni, vagy azt egy vagy két nap alatt a helyszínén sokszor igen kis helyiségre esszeszorítva em- bertömög, láрма és ezer meg ezer kérdések kö- zepette megvizsgálni és hivatkozástól az érde- keltek előtt letett esküről elfogulatlanul hitelesí- teni, vagy magára vállallhatja-e az ily eljárásból származó felelősséget a hitelesítő mérnök, mikor a működő mérnök maga sem képes ily műve- letben magát tájékoztatni? Vagy hogyan lehetne az ily bármintó körülmény által félbeszakított pl. a működő mérnök akár betegsége, akár elhalá- lozása folytán hátrahagyott munkát folytatni, vagy ki ismerné ki magát egy ily munka- latban?

Igen helyesen nyilatkozik Velies ur a mér- nöki munkák hitelesítéséről, szerintem azonban még az szükséges, hogy a hitelesítő mérnök ál- lam által kinevezett, az urbéri rendezési mun- kákat értő és a bírótól független egyén legyen, ki a határ felmérést munka közben és a határ nagyságához képest több ízben megvizsgálja, valamint a kiszámítást és térképezést is (mint a műszaki felügyelő a rendes felmérési catasz- ternél) és csak a jó kifogástalan mérnöki mun- kálatot ajánlja bírósági hitelesítésre. A határren- dezési vagy tagosítási és új kiosztási tervet tá- mogassa kellő időben a maga véleményével, va- lamint az új határkiosztást és egész művelet ösz- szeállítását előbb vizsgáltsassa át és csak a jó, természetben kivihető és pontos műveletet ajánl- ja a bizottságnak a természetbeni kivételre, a mi által a sok bírói kiszállás panasz igazítás és az ezekkel járó költségek megszüntethetők len- nének.

Éppen Erdélyben, hol oly apró birtok-rész- letek vannak és nem ritkán egy 1000 holdas határ három vagy négy ezer birtokrészletből áll, szükséges, hogy a becslés, eltekintve az ideigl. cataszteri vagy hitelelekkönyvi dűlőktől, esopo- tonként történjék és egy egész határrész, mely egy miveltési ágat és osztályt képez, egy álta- lános osztályba soroztassék, s csak egyes föld- részletek, mint ezen osztályba nem tartozók, vé- tessenek ki belőle és soroztassanak az illető osztályba. A nagyobb kiterjedésű birtok részle- teknl előfordulhat azon eset, hogy a föld mi- nősége, fekvése, stb. annak több osztályba so- rozását kívánja, és azért ilyen esetben a becsle- sek által mindjárt a helyszínén meghatározandó lenne, hogy mely vonaltól meddig, milyen osz- tály terjed, hogy azt felmérés közben a működő mérnök térképre felvehesse és ne mint eddig utólagosan, akár szabad kézből szemle folytán berajzolja, vagy legjobb esetben lánczal mér- je be.

Már ebből is kitűnik, hogy a becslés és osztályozásnak a felmérés előtt kell történni és nem úgy, mint itt szokás, hogy a becslés a je- len állapot felmérése után foganatosítottatik, mint-

méjét*), a mit azzalalt akart nyilvánítani, hogy midőn egyszer a király a nép előtt egy erkélyen megjelent, fejére helyezé a jakobinusok piros sikkáját, a melyet maga viselt. Tehetett-e róla, ha kétélű politikája nem sikerült, sőt magát is mind a két fél előtt gyanuba keverte? Igaz, tu- datával birt, hogy helytelenül cselekszik, midőn a királyi pár meghívására St.-Clondba ment, erre mutat, hogy kerülő utakon, ezimertelen kocsin tevé meg az utat, unoka-öcsese, Layans kísé- rében, kit várakozásra intett, mondván: „Ha egy óra mulva vissza nem térek a palotából nyar- galj Párisba, veress riadót s szőltsd boszura a népet halálomért!” Tán Guise herezeg esete ju- tott eszébe.

Igaz, királyi titkos-tanácsosi ezimet nyert s ígéretet adósságai kifizetésére az udvarról, ez utóbbi azonban csak ígéretnek maradt. Pedig adóssága sok volt, mert az életet élvezni szeret- te. Ezt is egyik fő bünnül tudják fel; de hát bűn-e az adósság? Ha az, úgy a mai világban nagyon sokan részesek e bűnben. Nem lehet tagadni, voltak hibái, de ezeket mind kortársai, mind élet- írói nagyítani szerették s még azt is bünnül tud- ták fel neki, a mit másoknál erőnynek szoktak nevezni, például, hogy párbajt vívott nővére vé- delmére.

Egyszer Barnave (a ki, közben szólvá, ké- söbb szerelmes lévén a királynőbe, épen azon politikát követte, a melyet Mirabeau s fejével is lakolt érette) nyíltan megtámadta a gyűlésen beszédét s egy fára mutatta, arra gyűlésnek Mirabeaut kívánta, mire ez azt felelte, hogy „a tarpéji szirt is közel áll a Capitoliumhoz”, s e mondásával lefegyverzé a nép haragját. Áltála- ban szeretete a classicus korból vett idézeteket. Magát a Grachusokhoz hasonlítá, kik, miként ő, a nép közé szálltak s annak áldozataivá lőnek.

De ez nem következik be, a halál meg-

ha csak a földminőségének megtekintésére és az osztály megállapítására a térkép okvetetlenül szükséges volna, mely ezen alkalommal kivétel nélkül tönkretetik és a későbbi munkák kivé- telére szükséges minden pontossággal elveszít. Miután gyakran alig száz vagy kétszáz négy- szögöl kiterjedésű, apró, egymás mellett na- gyobb számba fekvő birtokrészletek egyenként három, négy, öt sőt hat osztályba soroztatnak a nélkül, hogy a térképből kivethető lenne, miféle miveltési ág, becslési osztályhoz tartoznak és mely vonaltól meddig terjed az egyik vagy a másik; kérdem, hogyan lehet aztán az ily rész- leteket semmi vonal által a térképben meg nem jelölt osztályozás alapján a beesholdak kiszámí- tását eszközölni, vagy műszaki pontossággal az új birtokrészleteket kibasítani, vagy az ily haj- szálhasogató csupán a munkát nehezítő alaptal- lan osztályozást utólagosan pontossággal a tér- képhe felvenni? és ha esetlegesen a működő mérnök egy ily térképen a kiszámítást és kiosz- tást véghez vinni képes lenne, mi módon lehet- ne egy ily munkát megvizsgálni, vajjon helyes- e vagy sem, kivált a helyszínén, hol ezt a tör- vényszéki bíró által egy pár napra kitűzött hi- telesítési időben kell véghez vinni; hol a ki- szállított bíró a működő mérnököt majd csak nem kizárólagosan (a birtokrészlet jegyzőkönyv fel- olvasására, továbbá a becslés hitelesítés alkalmából utjonnan kinevezett becslésre a határba való elvezetésére vagy az osztályozás ellen föl- szólalt egyes birtokosok, birtokrészletek a hely- színén való bemutatására és száz meg száz egyes birtokosok által emelt kérdések és pana- szok felvilágosítására) igénybe veszi.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Fogaras, 1880. január 5.

(Színészet és napi hírek.)

Az országos pénzügyi viszonyok kedve- zőlen, mondjuk ki nyomasztó helyzetének in- dokán a farsangi saisonban táncvigalmakra sorvány kilitásainak mutatkozván: éppen kapóra jött kis városunkba Sztupa Andor színigazgató jól szervezett operette, dráma és népszimmi tár- sulattal, Sztupa Andor szintársulata előyösen ismeretes az erdélyi részekben, egy pár tag ki- maradásával most is a régi összetanult társuiat az.

Első bérletét a mult szombaton kedvező auspiciumok alatt nyitotta meg, abonenseinek száma tulhaladván a hetvenet, mit jól szervezett társulata előhírének tulajdoníthat Sztupa ur, mert nálunk ekkora számra még egy elődje sem víte- e föl. Előadásai sorát „Szerelmi Varáz- sital” ezimű vig operettel s „Fipsz a híres úszabó” énekes bohózzattal kezdé meg zsu- font ház előtt általános meglegedésre. Hetényi Antonia, mint Róza fiatal hasonbérőné ámbár hangján meglátszott a megelőző napi fára- dalmas utazás jó kedvvel és teljes otthonossá- gal játszott; ő a Sztupa társulatának s általában a provinciaibeli színészetnek egyik legkiválóbb tagja. Sok bravorral exequalta szerepe ének- részletét, midőn Kerezosi felett Péter fiatal por- fiúnak nyitja szíve szerelmét. Zádor Zoltán, mint kerezosi borbély, Lorándi Pét. mint fiat. porfiu, amaz szerepe comiciai részleteivel, emez routi- rozott énekével gyakori tapsokra ragadták az élénk hangulatu közönséget. Némethy Lila eleven, naiv szerepekre látszik termetnek, s ha mindig

előzte a nép karját. A mohó sietés, melylyel az életet élvezé, hamar kitűzé belőle. Halála előtt mind a nép, mind az udvar tudatára ébredt ves- teségének. A nép tödült ablakai alá, félőránkint jelentés tétetett hogyléte felől, melyet hangosan kiáltottak ki a nép közt s titkosan vitték meg az udvarhoz.

De ellenei még akkor is voltak. Némelyek csak azért látogatták, hogy tudják meg, Mirabeau grófnak nevezeteti-e magát lakában, vagy a mint kívánták tőle, egyszerűen Righetti polgárnak. Hiában való kívánság! az utókor, a mely mit sem tud Righetti polgárról, de esodálattal emlé- kezik Mirabeau grófra, itél fölötte.

Ha voltak bűnei, halála előtt nem érezte azoknak súlyát, kimúlása derült, nyugodt volt. „Be szép jó barátok közt halni!” mondá végperezében. Egy ablakán beható napsugárra: „Mi szép a nap! ha nem is maga az uristen, leg- alább is annak a kis öcsese!” Inasához, midőn az fejét fölemel: „Jó keményen tartod, ily fejet nem egyhamar kapsz még a kezembe!” S midőn végre szólni már nem bírt, irni akart s e szót írta le: „Alumni!”

Halála után a Pantheonba vitték, de ott sem soká pihenheték, ki kelle hozni onnan, hogy Marat hamvait bevihessék, a ki még halva sem akart közelében lenni.

Ha már felsoroltuk bűneit, emlékezzünk meg jó tulajdonairól is. A legmagasztosabb ezek közül rajongó szabadság-szeretete, gyöngék védelme- zése, apai szeretete, melyet azzal bizonyított, hogy tulhalmozott teendői közepette nyelvtant irt fia számára, gyöngédsége testvérbátyja iránt, kit, bár politikai ellene volt, védelmezett, gyón- gedsége a nők s a virágok iránt.

Korának nevezetes szónokai voltak még; Barnave, Robespierre, Vernot, Gadet, Gensonné, Fréron, Constant Benjamin; később Guizot, Ledru Rollin, Thiers, Madiet, Monjean Lammartine, Cou- sin, Blanc Lajos, stb.

Nulla.

(Folytatása követc.)

e szakmakörben fog mozogni, a vidéki színé- szet előkelő tagja leend. Óváriné teljesen át- alakult, a mióta nem láttuk Fogarasban. Ezelőtt a drámai téren lyrai szerepeket adott, ez holtt is otthonos lenni sehog sem tudott. Most ugy látszik öreg fogadósnék, javas-asszonyok, vén- léányok szerep-körének adta magát, és pedig: eddigi sikerei után itélve, mint Brigitta fogadó- né, Zefir, Eufrosina divatárnsó és Sufák Kata a legteljesebb stíkerrel, hangja, alakja, minden mozdulata e fájta szerepekre utalják őt.

„Fipsz” nő szabót Zádor Zoltán remekül adta; mind végig a legvirálisabb hangulatban tartá a közönséget. — „A hebegő” és „Jelző” couplettjeivel pedig óriási kacajra indítá, — mindkettőt ismételnie kellett méltán kiérdemelt tapsok és bravók kíséretében. Zádor Zoltán, mint finom komikus a társulat legbecesebb tag- jainak egyike. Morvay, mint Hollmann keres- kedő gyakorlott színész, szerepét szabatosan, ki fogástalanul adta. Átalában véve: a közvéle- ményt tolmácsoljuk, midőn ki mondjuk, hogy az utolsó pár évtezen alatt ilyen jól szervezett és sok oldalú társulat Fogarasban nem fordult meg.

Vasárnap „A Piros bugyelláris” népszimmi adatott. Hetényi Antonia, mint Zsófi bíróné teljesen meglelté a köziarákozásnak; elevenen, piros kedvvel játszott, — dalait teljes fogodtsággal énekelte, s midőn a bíró, házáól előzni készült, e drámai jelenetben mindenkit meglehatott érzelmetlen előadásával. Török Mi- hály Tölgyesi bíró Veress adta kifogástalanul; ama jelenetekben, midőn neje hűségében két- kedni kezd, utóbb házáól előzni készült s végül vedle kibékül, a leggyakorítottabb színszt árulta el, ki szerepét nem csak tudja, de érzi is. Csil- lag Pál őrmestert Kiss Pista adta, — mind já- tékával, mind népdalaival többszöri tapsot ara- tott, s egyszer nyílt jelenetben ki is hivatott. Az egész előadás ügyesen volt rendezve, összevá- gott, gyorsan folyt; a játszóik sugóra épen nem szorultak; egybek mellett Sztupa társulatának a szereptudás is egyik erős oldala. Közmegelé- gedésre játszottak még a „Piros bugyellárisban” Morvay, mint kapitány. — Zádor, mint Pé- ták János kaplár, — Komlóssy, mint Pennás jegyző, — Óváry, mint ispán, Óváryné, mint Sufák Kata és különösen Lorándi, mint Kósza Gyurka. Ha így megy tovább is, Fogaras köz- önsége a farsangon élvezetes estvéknek nézhet elibe.

Időjárásunk a kemény hideg után teljes enyhére változott; ottan-ottan javában havaz, de ismét elolvad; a milyen kemény volt ná- lunk az ősz vége, épen oly lágy a tél kezdete. Az Olt még eddig csöndesen viseli magát.

Szombatira virradólag ismeretlen rablók három boltot vertek föl itt a piac szorán, legjár- tabb helyen. Két helyről bankjegyekben és ezüst pénzben 600 ft. körül vitték el, — a harmadik helyen pénzt nem találván, egyebet nem bántottak; miből az ismeretlen tettesek ta- nult mestersége világos. Ugyanazon éjjel több helyen is tettek bontási kísérletet eredményte- lenül; a miből a tolvaj banda számos voltára lehet következtetni. Alapos gyanu van valami vándor ezígyan csapatra. A kutatás minden irányban erőlyesen foly, — de még eddig sü- ker nélkül, Városunk ilyen betörésektől még ez ideig teljesen meg lévén kímélve: egy úgy lát- szik jól elbuztuk magunkat, — mert éjjeli őre- inket?!, szundikálni engedték, — különben a város kellő közepén ilyesminnek csak nem sza- badna megtörténnie.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A történelmi társulat közgyűlése.

A magyar történelmi társulat tegnap Ke- meny Gábor b. elnökle ate közgyűlést tar- tott, mely — a három évi cyklus letelvén — az elnökök s a választmány kilépő harmada válasz- tattak meg.

Szilágyi Sándor titkári jelentéséből át- vesszük a következőket: A „Századok”-on s „Történelmi tár”-on kívül kiadta a társulat „Ba- lassa Bálint költeményeit” jelentékeny áldozattal ugyan, de kora ezen kiváló szelleméhez méltó alakban és kritikai kiadásban, oly irodalmi appa- ráttussal s jegyzetekkel, melyek azok megértését s élvezését a nagy közönségre nézve is könnyűvé teszik.

Egy másik kiadása a társulatnak a Hazai Oklevéltár, mely a vándor-gyűlések alkalmával gyűjtött anyag egy részét a hazai történetírás közkinésévé tette. Fajdalom, a hazai történetírásunk iránt mennyi érdeklődő főr: gr. Dessewffy Lajos, kinek áldozatkézsége tette lehetővé e vál- lalat közrebeesását, nem élvezheté annak áldo- zata gyűmölését: azon napokban, midőn az Ok- levéltár már a közönség elé volt kerülendő, a kéréhetlen halál kiragadta körünkből. Áldás em- lékére, — mely társulatunk történetében mindig élni fog.

Meg kell itt említenünk, hogy a „Századok” XII. évi folyamán indexének megkésztésére a mun- kálat már folyamatban van, továbbá az ipartört. bizottság megtette az intézkedéseket, hogy az „Ipartörténeti Adattár” meg a folyó évben meg- induljon. A társulat kirándulásai minden alkalm- mal fényes eredményeket hoznak létre; a mult évi sem maradt ezek mögött. A Teleki-család

levéltárának megnyitásával, a magyar történet- írással foglalkozóknak egy régi óhajtaása ment teljeseedsbe.

A halál még egy évben sem kívánt annyit áldozatot a tagok közül, mint az idén, midőn 27 tagot, köztük két alapítót vesztek. Legsúlyo- sabb veszteség volt még is Divald József halála, ki miot bányászati szakíró magára vonta a köz- önség figyelmét. Az alapszabályok azon szaka- szát, mely egyes tagoknak a három évi cyklus leteltével a kilépést lehetővé teszi, a mult évben 36 tag használta fel, deaz ez által esett esorbát ki- pótolta 148 új tagnak kilépése, ugy, hogy mig a mult évben a tagok száma 1608 volt, az idén 1752-re szaporodott.

Megejtetvén ezután a választás, az ered meny a következő lön: elnökké választatott Ipo- lyi Arnold 41, b. Kemény Gábor másodelnökké 27 s Pulszky Ferencz harmadelnökké 42 sza- vazattal. A kilépett választmányi tagok névsze- rint: Csaplár Benedek, dr. Czobor Béla, Emich Gusztáv, gr. Esterházy János, Fabritius Károly, Hrán Lajos, Hegedűs C. Lajos, Hornyik János, Knauz Nándor, Nagy Gyula, Nátafalussy Kor- nél, Odesealchi Arthur, Ortvay Tivadar, Pestí Frigyes, Salamon Ferencz, Széchen Antal, Szi- lády Áron, Tanárky Gedeon, Thaly Kálmán, Vághelyi Dezső ujra megválasztattak.

Ezután Marczaly Genrik II. József fog- lalási terveiről értekezett, mely köztetszéssel fo- gadott felolvasás után folyó ügyek következtek. Titkár jelenti, hogy Emich Gusztáv egy leve- et intézett a társulathoz, melyben indítványozza, hogy a társulat kisebb terjedelmű művelődéstör- téneti monographiákra pályázatot hirdessen, ő maga „a magyar királyok udvartartása, a ki- rályság alapításától 120 évig” ezim alatt kiíran- dó pályázatra 20 aranyat ajánl fel a társulat- nak. A közgyűlés ezt köszönettel fogadja, ma- gát az indítványt azonban elvi megállapodás vé- getti a választmányhoz tette át. Ezzel az ülés véget ért.

LAPSZEMLE.

Az „Egyetértés” szerint. Egyik öt- let azt modja: a mérsékelt ellenzék tegye le a fegyvert. A másik ötlet azt modja: lássa be Tisza Kálmán valahára, hogy neki vagy buknia, vagy visszalépnie kell, lépjen vissza, hogy meg ne bukják. Mi természetesen egyik ötlethez sem szóhatunk komolyan. Mi az ily ötleteket nem arhatjuk komolyabb dolgoknak, mint a minók- nek gazdáik tartják, no ők pedig komolyaknak csakugyan nem tartják. Miért? A felelet nagyon egyszerű. Tisza Kálmán sem nem óhajta, sem szívesen nem venné, hogy Széll, Bittó, Lónyay, Apponyi, Szilágyi, Simonyi Lajos és a többi, pártok mellett, alatti és közötti férfiak a kor- manypártba visszamenjenek, Ha ma visszamen- nének: Tisza Kálmán rövid idő mulva kikerget- ni őket épen ugy, mint egykor már kikergette.

A „Függetlenség” szerint sem a „Magyarország”, sem a Pester Lloyd által fel- vetett fusionalis eszmeterve nem olyan, mely lényeges, gyökeres változásra ezílozna. Ők csak személy és nem rendszer vál- tozást akarnak. Ez pedig nem elég. A jelenlegi állapotok tarthatlanok. Az adók a legmagasabb fokra vannak esígázva: a nagy hadsereg, Bosz- nia és Hercegovina, és a rendszertelen és drága közigazgatási kiadások miatt. A közöslgyes rendszernek, kell hogy vége legyen! Ez irány- ban csináljatok füsöt jó urak! Magyarországot csak akkor és ugy lehet megmenteni, ha meg- szabadulunk Bécs suprematiától.

Az „Ellenőr”-ben Csernátany arról, hogy mi lesz? eként ír: Muszkaország nem békesze- rető hatalom, az bizonyos. És gyűllöli is mind nemzetáinkat, mind Németországot. De csak akkor fogna nyílt ellenség gyanánt lépni ki akár az egyik, akár a másik ellen, ha Franciaországot szövetségébe esábitatná. És mert ettől nem tartok, legalább addig nem, mig a köztársaság a saját megörökité- sének feladatával lesz elfoglalva (sok évre szóló foglalkozás), azért vagyok erős hittel az európai béke tartóssága iránt.

NAPI HIREK.

— **A tegnapelőtti udvari bárló** a kö- vetkezőket írják: A palota lovagterme teljesen megtelt. Az idegen hatalmak követei, a Reich- srath tagjai, az aristokratia s katonaság főbb képviselői mind jelen voltak, körülbelöl kétezeren. Schönburg, Kinsky s Schwarzenberg hercegeknek toilletteje nagy feltűnést okozott. A királyi pár feltízokor jelent meg, a királynő cseh-csipekkel gazdagon megrakott halvány lilaszínű selyemruha volt, a király az arany gyapjrunderet s két ka- tonai rendjelt viselt. Egy óra mulva a királyné eltávozott, a király azonban csak éjjel tájban. Egy óraor az ünnepélynek vége lett.

— **A trónörökös bontója.** Rudolf trónörökös a napokban egy vadásztársasággal együtt — közte Canon festővel — az ural- kodóház vadásztérletén egy vadászlakban reg- gelizett, mikor a spanyol király elleni merén- yetről szóló távirat Bécsből hozzá érkezett. A trónörökös a távirat tartalmát közlé a társasá- gal, s aztán ezen elmés megjegyzést tette: „A

*) Amazt ezáltal megszólaltatván, ezt amazzal szent- tesitvén.

spanyol király büszke lehet, hogy a merénylő urak golyóval lőnek rá, mint valami nemes szarvasra, éppen úgy, mint az orosz merénylők a cszárra, — és nem sértelet, mint Nobiling a német császárra. Valahára már meg kellene határozni, hogy mikor van a tilalmi idény a monarchákra nézve“.

Helybeli hírek.

— **Dr. Nemes Elek**, egy tehetséges, törhetetlen szorgalmu okleveles tanárjelölt, mint részvétellel étesülünk, tegnap délelőtt hirtelen elhunyt. A fiatal ember, hirszerint, vigyázatlanság áldozata lőn, amennyiben valami lábbaja volt s azon az illető orvos egy hullaméreggel inficiált orvosi műszerrel vitte véghez a műtétet s ez inficiálta a beteget. Nem tudjuk: igaz — és mennyiben e szöbeszed; de ha igaz mindenesetre nagy lelkiismeretlenség lett volna az illető orvostól.

— **Öngyilkosság.** Gáspár András fazekas-mester tegnap (jan. 8.) amig felesége benn volt árulni a piacon, családi kellemetlenségek miatt elkeseredésében lakásán (Kökert-utca felakasztotta magát. Hullája kórházba szállítottatott.

— **Az erdőlérszi iparfelészítő** egyet részére 6 főt küldött be hozzánk, amely összeg, saját, Török Károly szolgabíró úr és Modt Alfréd úrak két-két forintos adományát foglalja magában. Átették az egyet pénztárnokokhoz.

— **A kolozsvári árvizkárosultak** javára Ábrahám Antal ügyvéd úr 1 fvt 50 krt küldött még korábban be szerkesztőségünkbe.

— **Necrolog.** Alólirottak mely fájdalommal tudatják, hogy Török Lucy, 4 éves leányuk 7 napi szenvedés után, folyó hó 7-én reggeli 4 órakor megszűnt élni. Földi részei folyó hó 7-én, délután 4 órakor fognak a főtér 22-ik számú szülői szállásán az evangélikus szertartás szerint beszenteltetni. Béke lengjen a kedves porokon! Kolozsvárt, 1880. január 7-én. Dr. Török Aurél, egyetemi tanár és neje Dahms Mártha mint az elhunytak szülői, s Elza leányuk mint az elhunytak testvére. — J u h á s z L ö r i e n z. M. kir. táviratiszt, élete 29-ik, második boldog házasságuk 14-ik havában, f. hó 6-án éjjeli 12 órakor, alig 2 heti súlyos betegség következtében meghalt.

— **Gyöngéd férj.** Kolozsvárt történt. A napokban egy vidéki birtokos behozta beteg nejét Kolozsvárra gyógytatni. A nő azonban a helyett hogy meggyógyult volna, még rosszabbul lőn, s végre anizira aggályozva volt állapota, hogy minden órán várták a halálát. A férj ebben a kétségbeesett helyzetben, abból a föltevésből kiindulva, hogy neje pár óra múlva meghal: fogta magát, s mielőtt még meghalt volna neje, elmegy a rendőrséghez s felszólítja azt, hogy neje hulláját másnap haza, falura akarván szállítani, intézkedjék a rendőrség egy csendőri kirendelése s a megyei tisztség értesítés iránt. Eddig még nem értesültünk, hogy az illető nő meghalt-e már valóban vagy nem s így a gyöngéd (?) férj uem hiában tette-e meg olyan buzgalommal még neje életében a hulla hazaszállítása iránti intézkedéseit.

Hazai hírek.

— **Viperák Déván.** Déván e hó első napjaiban, mint levelezőnk tudósít, e kőbányamunkálatnál 60—80 darab dermedt állapotban levő viperára (vipera ammodytes) akadtak a dolgozó munkások majd egy esomóban. A munkások közül egy, a reáliskola szaktanárát Téglás Gábort figyelmessé tette a dologra, ki mintegy 50 darabot be is hozott, s hosszmeréseket eszközölt rajtuk s az épebb példányokból többet kipraeparált. A viperák igen jól ki voltak fejlődve, úgy hogy 70 emnyi is nem egy találtatott közöttük. Ez eset nem csak azért érdemel figyelmet, mivel a viperáknak egy helyen ily nagy számban előfordulta csaknem páratlan, hanem azért is, mivel a szaktudósok közül is többen még most is abban a nézetben vannak, hogy hazánkban a mérges kígyók, s specialiter a viperák csak Mehádia környékén találhatók.

— **Merre lehet Széchenyi Béla gróf?** Midőn a tudományos gróf hosszú útjára elindult ezelőtt két évvel és majdnem két hóval, az akkor megállapított terv szerint két év alatt kellett volna visszaérkeznie. A két év elmúlt már és a nemes grófot még mindig nem üdvözölhetjük körünkben, sőt jelenlegi hollétéről sincsen biztos tudomásunk. Mint a „Sopron“ értesül, utolsó levelében, melyet haza írt a gróf, arról tudósított, hogy terve Tibetet át Indiába jutni, honnét megérkeztek azonnal sürgönyözni fog. Eddig azonban még tőle sürgöny nem érkezett és így tehát Indiába nem érkezett meg.

— **A marosvásárhelyi** kir. ítélő tábla tanácsainak összeállítása az 1880-dik évre. I-56 polgári-szakosztály: T. E. Gecző János k. tábl. tanácselnök. Bírák: 1) Binder Mihály György k. t. r. bíró. 2) Sándor János, 3) Sipos Péter, 4) Ferencz Károly, 5) Cséregedi János, 6) Dr. Endes Gábor, 7) Szolga Miklós, 8) Pogány Károly, 9) Illyés Károly, 10) Dr. Dósa Miklós, 11) Frnk Endre k. tábl. pótbiró, 12) Kovács János, Tanácsjegyző: Kelemen István k. tábl. r. fogalmazó. Raft Károly, Kovács Károly. II-dik urbéri-váltó stb. sz. osztály: Elnök: Br. Apor Károly k. tábl. elnök. Bírák: 1) Décsi Farkas, k. t. r. bíró. 2) Illyés Károly k. t. r. bíró, továbbá:

3) Popovich Serván k. t. r. bíró, 4) Szolga Miklós, 5) Gruz István, 6) Lénáth Imre, 8) Fekete Gábor, k. t. pótbiró. Tanácsjegyző: Csiky Gyula k. t. r. fogalmazó. III-dik szakosztály: T. E. Schneider József k. t. tanácselnök. Bírák: 1) Nagy Sámuel k. tábl. r. bíró. 2) Popovich Serván, 3) Speech Adolf, 4) Stoyka Antal, 5) Gruz István, 6) Bömches Gyula, 7) Mégay Ferencz, 8) Dr. Dósa Miklós, 9) Vita Sándor, 10) Lénáth Imre, 11) Fekete Gábor k. tábl. pótbiró. Tanácsjegyző: Br. Szentkereszty Zsigmond k. tábl. segéd fogalmazó, Sándor Kálmán k. tábl. tisztv. segéd fogalmazó.

— **Perczel Béla** Amerikából. Perczel volt orsz. képviselő, ki tudvalevőleg néhány hónap előtt letette képviselői mandátumát, a távol külföldre utazott, a „N. P. J.“ szerint, arról értesítette atyját, hogy New-Yorkban állandóan telepedett s ott becsületes munkát talált arra, hogy magát föntartsa. Eleinte nagyon kényelmetlen volt neki, míg az angol nyelvet meg nem tanulta. Most azonban már jól megy dolga. Egy nagy árukereskedésben mint segéd van alkalmazva.

— **Liszt Ferencz** ismét vendég lesz Budapesten. Levele szerint f. hó 10-én hagyja el Rómát s Florencz és Velenczén keresztül, — mely városokban rövid pihenőt tart — egyenesen Budapestre jöved, hol a téli hónapokat tölti. Mivel a zeneakadémia sugárúti új helyiségében a részére fenntartott szép és kényelmes lakás még nincsen oly helyzetben, hogy azt ez idén elfoglalhatná — a Tigris szállodában fog lakni.

— **A vonat** elé vetette magát. Tegnapelőtt hajnalban hajmeresztő öngyilkossági eset történt Debreczenben. Pálfalvi István asztalos mesterember, nem tudni mi okból életének végét vetendő a tegnap hajnalban érkező vonat elé feküdt. Nyakát illesztette a vas-sírra úgy, hogy a sebes robogva jövő gép kerekéi elmetették a főt a törzstől. Pálfalvi két darabra szakított holtestét behozták s felboncolták. A nyak úgy van elmetesve, mintha csak a leglésebb késsel vágták volna ketté.

Vegyes hírek.

— **Beust gróf** mint causeur. Beust gróf, a párisi osztrák-magyar nagykövet, a „Figaro“ szerkesztői tiszteletére, kik a szegedi árvizkárosultak érdekében tanusított fáradozásaiért tudvalevőleg osztrák érdemjelekkel tüntették ki, fényes ebédet adott. Ez ebédnél Beust gróf több adomát beszélt el, melyek még ezelőtt 30—40 évvel keringtek Párisban, s melyekben oly tájékozottságot árult el, hogy az egyik szerkesztő csodálkozását fejezve ki. kérdezte a gróftól, honnan tudja mind ezen dolgokat? „A legegyszerűbb módon,“ — felelte a nagy követ mosolygva. Mint fiatal ember kerülttem a szász követséghez Párisba. Gondolhatja, hogy nem voltam dologgal tulterhelve. Így jöttem azon gondolatra, hogy egy színésznél szavalni tanuljak. Ezen órák alatt, melyek inkább fecsegős órák voltak — sok történetet hallottam az akkori párisi művészi életéről, melyekre még ma is emlékezem. Később, évek múlva Baden-Badenben ismét találkoztam mentorommal. Ő megismert és kérdezősködött, hogy csináltam-e carrieret. Ő azon hiszmemben volt, hogy színészi pályára léptem, és annak idejében jövőt is jósolt. — „Meg vagyok elégedve“ válaszolam mosolygva egykori tanítomnak. És ő? Van kényelmes állása? tettem hozzá. „Meglehetős“ mondá a színész. „A Palais-Royal színház-nál vagyok s jó fizetésem van. Tizenötezer frank! S mennyire vitte őn?”

— **Kossuth lakásáról** Sumában emlékszik meg a bihari „Szabadság“. E lakás a „Klikk Makalesi“ 117-ik száma s jelenlegi tulajdonosa egy mintegy 46 éves Dimitrika bolgárné, ki még élénken emlékezik Kossuthra. Állítása szerint e helyet magyarok ritkán látogatják meg, de annál több angol. Kossuthnak három szobája volt, melyből keskeny folyosón lehetett átjutni Dembinszky lakásába. A Bolgárországban lakó magyarok e házat emléktáblával akarják megjelölni.

— **A pápa** „L'Aurora“ ezimel új lapot indított meg Rómában. A lap élén a pápának a kiadóhoz intézett következő sorai olvashatók: „Az olasz ügyek addig nem fejlődhetnek s nem is ürvendhetnek tartós nyugalomnak, míg nem intézkednek kellően a szent szék méltóságának s a pápa szabadságának fenntartásáról.“

— **40,000 forintos páholy.** Kinsky Erzsébet grófné, ki ezután nem Prágában fog tartózkodni, a német színházban hirt örökös páholyát Kaunitz Albrecht grófnak adta el 40,000 fvt örök áron.

— **Menyországai levelező** Az ultramontán „Pelerin“ legnagyobb komolysággal közli IX. Pius pápa fogadtatását a menyországban s azt mondja: Midőn a megholt pápa a paradicsomba lépett, a szűz Mária azonnal arany koronát ajánlkozott neki, szent József pedig igen szívélyesen kezelt szorított vele s megköszönte, hogy Pius őt az egyház védőjének nevezte volt ki. Ezután szent Péter kiadta a parancsokat az angyaloknak, minő kulesban énekeljék a pápát üdvözölő himnusz, és míg a kardal énekelgetett szent Szaléz Ferencz és Liguori Alfonz, kit Pius egyház tanároknak nevezett ki, elmondák a Pius

pápasága alatt történt nagy egyházi előmenetelt. Az 52 szent és 26 boldod, kiket IX. Pius emelt azokká, kardallal tisztelték meg őt. A „Pelerin“ csak egyet feleltet, a menyei levelező nevét megnevezni.

— **A spanyol merénylethez.** A vizsgáló bírák minden igyekezete: politikai indokot találni, mely Oltero Gonzalez a királygyilkosságra készítő, meghusul. Kihallgatatása, magaviselele, vallomásai, mind azt mutatják, hogy Oltera egy tudatlan, esztelen ember, ki a merényletet czinkostársak segélye nélkül hajtott végre. Gonosz lelkiületére bizonyít az, hogy bűntársul gazdáját nevezte meg, ki őt elkergette szoi-zálatából, minthogy kutyájának egyik szemét izzó parázsszal kiégette. Oltero a spanyol igazságszolgáltatás szokásaihoz képest egy szűk sötét oduba van bezárva, s szűk táplálékot kap. Az államügyész nyilatkozata szerint a vizsgálólat eredménye a jövő héten már be fog nyújtatni a törvényszéknek, s a minisztertanács Danovás del Castillo elnöklété alatt elhatározta Oltero pörét még gyorsabban lefagyaltatni, mint tavaly a Moncasíét.

— **A monacói herczeg** válópöréhez. Mint a mailandi „Secolo“ egyik római távirata jeleníti, a pápa által küldött bíbromok-bizottság kimondta ugyan a monacói herczeg házasságának érvénytelenségét, de ugyanakkor a házasságtól származott fiu-gyermekek törvényesnek jelentette ki. Elismerte a bizottság továbbá a herczeg azon jogát, hogy a fiut, ki még mindig anyja, Hamilton herczegnő oltalma alatt áll, visszakövetelheti s nevelését maga vezetheti. A 12 éves herczegét Albertnek hívják, s nevelését eddig egy jezsuita vezette, ki egyuttal a herczegné gyonyató-atyja.

Utolsó hírek.

Bécs, jan. 8. A delegáció üléséből a külügyi albizottság délután öt órakor ülést tartott. Elnök, Bánfy Béla gróf bemutatja Apponyi gróf sürgönyét, mely szerint a családközi árvizek miatt nem jelenhetik meg, azután felveti ama kérdést, kívánja-e az albizottság előbb megindítani az általános vitát, illetőleg bizonyos kérdéseket intézni a külügyminiszterhez, úgy hogy ennek alapján készüljön azután a jelentésnek általános része, vagy pedig előbb kívánna az előadóval vázlatot készíttetni, mely általános tárgyalás alapjául szolgálhat. Falk Miksa arra figyelemzettet, hogy ez alkalommal eltérve más évek szokásától, se vöröskönyv, se másnemű előterjesztés a szakköltségvetésen kívül az albizottságnak nem jutott kezéhez, így tehát, ha előre készíttetnék a jelentés általános része, csakis a legmagasabb trónbeszéd szolgálhatna az eszmemenetet illetőleg vezériránál. Széchenyi Antal gróf abban a véleményben van, hogy a mostani helyzettel szemben nagyobb szabású diskusszióról szó sem lehet. Az albizottság egyhangulag a mellett nyilatkozik, hogy a jelentésnek, mint eddig szokásban volt, kell szerkeszteni.

Bécs, jan. 8. A „Pol. Corr.“ fenntartással jelenti Czettinyéből, hogy a gusinyei albánok ma reggel a montenegrói csapatok ellen nyomultak. Ez utóbbiak, kiknek szigorúan meg volt hagyva, hogy harezba ne boesátkozzanak, visszavonultak. Midőn a montenegróiak ebbeli szándékukat foganatosítani akarták, az albánok által megtámadtattak. A harez reggeli 9 órakor vette kezdetét.

Bécs, jan. 8. A „Deutsche Zeitung“ egy tudósítója, ki jelenleg Oroszországban utazásokat tett, a következőket sürgönyzi Bródból: Épen most jövők Oroszországból. Tümenédek katona csapatokat indítanak Ausztria-Magyarország határai felé. Egy hónap óta az azonkívül is számios lovasság még jobban megerősítettik, mely Duben, Luk, Pszrew, Zitornik és Kamanetz határvárosokban táboroz. Különösen feltűnőek a tüzrészegi csapatszállítások. — Mult héten a tul-lai fegyvertárban hatvan ágyut láttam az elszállításra becsomagolni. A kurski indóházban több mint száz ágyut láttam a már lowrikra febrakva. Linél közelebb jöttem az osztrák hadtárokhoz, annál nagyobbak voltak a tüzrészegi ségi csapatszállítások. Zadalbowban a vágányok körülbelül százötven ágyutalp és muni-cziós szekér áll. A Kiew, Tahernigoff, Volhynia, Poeloa és Chersoni tartományokban lévő gyalogság ezen tartományok városaiban vag összpontosítva.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

M. L. Cs-Szereda. Várjuk, de semmi sem jő, ha megjő, mi is megindulunk.

T. Kálmán urnak Segesvár. Igaza van úrnak, hogy ideje volna már adniuk is ma-dárvedőlegyet létesíteni. A mi gyanló fogalmainkat a humanitáriusról semmi sem jellemző jobban, mint az, hogy az állatok védelmére még eddig nem gondolunk. Szíves közleményeit e tárgyról örömmel vesszük.

S. B. urnak N.-Bacoz. Magán megkérésre czikkünk irónak nevével senkinek sem szolgálhatunk. Kérjük csak ellenünk indítani meg a sajtópört s azután határozunk felette, ha kiadja-e az írt.

A. Gy. urnak Maros-Vásárhely. Engedje meg nekünk, hogy lapunk ne ugorjon bele ezen, nem is piszkos, hanem sáros vitába. Folytassák és végezzék azon a téren, a hol elkezdtek.

V. P. festész München. A felszólalásról értesíteni fogjuk Csikmege főispánt. Nem hisszük egyébként, hogy Csikmege ösztöndíj igérrettel kiténye külföldre egyik ügyes ifjút. — kiről özmumel olvassuk azon levele-ből, hogy tehetségével az idegenek előtt is feltűnt s aztán megfélekedezik igéretéről.

CSARNOK.

Parbeszéd egy nőten s egy házass férfi között.

— Nos barátom! hát nem megy jól a dolog? kérdi a nőten. Olyan szomorúnak nézel ki. Mit csinál nőd?

— Ah barátom! oly igen szerettem őt, házasságom hat első hava alatt, hogy szerettem volna megenni. . . .

— És most?

— Ha tudnád mennyire bánom, hogy nem tettem meg akkor! . . .

Apróságok.

Feltalálta magát.

A nagy Napoleon nyers modora legenda-szerűté vált. Tudjuk, hogy a nőkkel oly sértő bizalmassággal beszélt gyakran, mi határ volt a gorombasággal. Csataféri szokásokkal bírt! Még a legtehetségesebb császári imadás korszakában is úgy látszik a nők nem igen rajongtak, azokért.

— Midőn közeledett felénk, úgy mőnd R d-musa t asszony, mely esend állott be; a nők mozdulatlanul álltak s elfojtott lélekzettel várták, a hozzájuk intézendő jelentéktelen, néha kérésé lekötőléző szavakat. Soha sem emlékezett arra a nevekre, s rendesen az volt első kérdése: Mi a neve?

Egyetlen nő sem volt ilyenkor a jelenlevők közt, ki ne örült volna, midőn „köréből távozni látta.“

E vázlat eszembe juttat, egy meglehetősen jó adomátGrétsy-l illetőleg. Mint az institut tagja, gyakran elment a vasárnapi kihallgatásokra, és már több ízben történt a császárral, hogy visszaemlékezvén ez egyén arczára, mint egy gépíleg közeledett hozzá, megkérdezné tőle hogy, hogy hívják. Egy napon Grétsy, megnyva ez örökös tudakozódást neve után, s meglehet kísé meg is sértődve a miatt, hogy nem volt képes tartósabb emléket hagyva vissza a császárnál, azon perczen, midőn ez szokott nyers-mo-dorában azon kérdést intézte hozzá, „és őn,“ őn Kicsoda? Grétsy némi türelmetlenséggel rögtön vissza felele, „Grétsy sire még mindig csak Grétsy.“ Ez idő óta a császár pompásan felismerte őt mindig.

KÖZGAZDASÁG.

Schweizi borkivitelünk és még valami.

(Vége)

A budapesti borkereskedők közelebből értekezletet tartottak, melyen mindenekelőtt kijelentették, hogy az előfordult hamisítások nem terhelik az összes, eddig beestületnek elismert üzletet, hanem csak egyeseket, kik akarva vagy akaratlanul azokban kibácsk. Hangsúlyozták, hogy az évi kivitel a Schweizba a közölmultban mintegy 2 millió hectolitert tett, melyből csak néhány hordó lett kifogásolva. Mindannyian késznek nyilatkozatok borkészletük megvizsgálatására és a baj kútfejétt abban vélik, hogy a borfésztékek árulása ellenőrzetenül folyik és a borok n. n. házásítására (jegymással keverésére) — névszerint dalmátiait emlegettek — fuchsinos boranyag használatot.

Mindezen nyilatkozatok azonban nagyon sekat veszítenek értékükből, ha tekintetbe vevő-zsútk, hogy a borfészték, borzamat és több egyéb szernek nagyban való árulása hazánkban is természetes „lendület“ vett és hogy egyes borvidékek termékeinek utánzására, p. o. Ménes vagy Magyarág „fésztékeit“ nyomtatott árjegyzékekben nyíltan mázsa- és vederszám kínálják. —

A mi kereskedőinket főképen azon körülmény indíthatta a hamisításra, hogy hazánkban aránylag kevés a könnyű vörös bor; az oleső fehérnek megfestése tehát sokkal practikusabbnak bizonyult! Miként lehet az ilyen „fésztést“ felismerni, arról lapunk m. évi 49-ik számában a „Veres borok hamisítása“ czikk behatóan értekezett és ennek tudása reánk nézve sem felesleges. Mert ámbár mi, itt a Királyhágón innen nem veszünk ugyan részt a schweizi borkivitelben, de annak nekünk akárhányszor olyan veres bort (különben a fehér sem sokkal jobb) mintha mi is — schweiziak volnánk.

Éppen azért örömmel üdvözöljük e kormány azon elhatározását, hogy egy a fővárosban mint a vidéken is a borkereskedők és vendéglők készleteit kiküldött szakértők által hivatalosan megvizsgáltatni fogja! Jöjjenek tárt karokkal fogadjuk őket.

Az országos magyar gazdasági egyesület különben e tárgygyal komolyan foglalkozott és egy feliratot intézett a miniszteriumhoz, melyet legközelebb közölni fogunk.

* Elbeszéltek röviden a dolgot; mindezekből már most mi a tanuság?

A kormánynak: ne töltsen el többet, mint a menyinyit szorosan felügyelni képes, mert a ki sokat markol, keveset fog.

Az „Autonom“ hatóságnak: ügyeljen a piazei rendőrségre, mert a fogyasztási czikkek szigorú ellenőrzése többet ér, mint a legsúlyosabb büntetéssel fenyegető — hirdetés, melyet talán elolvassuk, de bizonyosan meg nem tartanak.

A schwejeziaknak, ámbár nem hisszük, hogy elolvassák: ha jó bort akarnak, fizessék meg tiszteégesen, oleső pénzért pedig összekotyvasztó lőrénél egyebet ne várjanak,

Az ártatlanul(?) rágalmazott borkereskedőknek: ügyeljenek arra, mit vásárolnak és a „tudomány“-nak ne csak azt az ágát cultíválják, melyet a laikus ember röviden és nem mindig ok nélkül „pancs“-nak nevez; — hanem azt is, mely e parancsolást kidefi.

Végre a szives olvasónak: vigyázon magára. legdrágább kincsére: az egészségre s ki azt megtámadja verje le a szakértelem fegyverével; mit ha maga forgatni nem tud, akad elég más, ki helyette sikra száll. — —

Ritka esalo, ki képmutató ne volna s azért akárhány „bormtvész“, is undok mesterségét a tudomány szent nevével ruhazza fel. Igaz — e tiszta láng véghetetlen sok jónak és rossz-nak egyaránt életet de ne feledjük, hogy míg a lelketlen üzémél a tudomány lobogó fátyla, mely gyujt és éget — addig a haladás önzetlen bajnoka kezében örökkényű szövetnek, mely mindenféle áldásos sugarat árasztva — melegít világit! — „E. G.“

A KELET magán táviratai.

Feladatott Budapestén Január 10-én 2 ó. — p. éjfel. Érkezett Kolozsvárra Január 10-én 3 óra — p. éjfel.

A konstantinápolyi nagykövetség ideiglenes vezetésével Dúbsky gróf bizatott meg.

Az albánok a montenegrói terület több pontját megszállották.

Idegenek Kolozsvárt

Nemzeti szálloda:

— Jan. 9. —

Keisler Antal Sz.-Somlyóré. Fürst Miksa kereskedő Bécsből. Eger J. kereskedő Bécsből. Reininger J. vendégfogó Szathmárról. Róth Károly utazó Budapestről. Vince Miklós ügyvéd Deésről. Bruck Ignác kereskedő Bécsből. Biska M. kereskedő Bécsből. Eibisch A. utazó Budapestről.

Pannonia szálloda:

Ábel Nándor vasuti felügyelő Budapestről. Balog N. Budapestről. Lobstein József Bécsből. Gr. Lázár Jenő Meegyesfalváról, Mózes Lázár Ede utazó Bécsből.

A budapesti árutüzsdé hivatalos árjegyzetei.

1880 év Január hó 9-rol.

Buza:	Minőségi súly Hectolitereként kglr.	Ára 100 klg-r.nak. frt. kr. frt. kr.
Bánsági . . .	72-8—74-6	— — — — —
„ . . .	76-4—78-3	13 45.—13 80.
Tiszavidéki . . .	72-8—74-6	— — — — —
„ . . .	76-4—78-3	13 65.—14 —.
Pestvidéki . . .	72-8—74-6	— — — — —
„ . . .	76-4—78-5	13 40.—13 75.
Felérmegeyi . . .	72-8—74-6	— — — — —
„ . . .	76-4—78-3	13 65.—14 —.
Bácskai . . .	72-8—74-6	13 65. 14 —.
„ . . .	76-4—78-5	— — — — —
R o z s:		
Magyar . . .	70 —72	9 60. 9 80.
Á r p a:		
Takarmány . .	60 —62	7 50. 7 75.
Malata . . .	62 —63-7	8 15. 10 75.
Z a b:		
Magyar . . .	36-4—40-1	7 40. 7 65.
T e n g e r i:		
évsági . . .	— — —	7 60. 7 65.
új szeműl . . .	— — —	7 55. 7 60.
R e p e z e:		
Káposzta . . .	— — —	— — — — —
Bánsági . . .	— — —	— — — — —
K ö l e s:		
Magyar . . .	— — —	7 85. 8 75.
„ . . .	— — —	8 10. 8 40.
S z o k v á n y:		
Buza tavaszra szállítandó . .	74-7.	14 67.—14 72.
Buza Szept.—Ok-tób. szállítandó .	— — —	— — — — —
Rozs tavaszszál. 69-2	— — —	— — — — —
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó . .	— — —	8 70.— 8 75.
Repeze káposzta Augus.—Sdpt. szállítandó . .	— — —	— — — — —
Repeze bánsági Jul.—Aug. sz. .	— — —	— — — — —
Szesz (nyers) 100 lit. százelekként	— — —	35 76. 36 75.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK a budapesti ára- és érték-tőzsdén 1880 január 9.

Magyar aranyjárdék	98.10
Magyar vasúti köleső	116.—
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	77.—
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	90.—
Magyar kel. vasúti államkötv., 1876. évi	79.—
Magyar nyersarany-sorsjegy-köleső	109.—
Magyar földérmesna váltásági kötvény	89.—
Magyar földhermentesítési kötvény	89.—
Magyar földherment. kötvény záradékkal	86.50
Temes-bányai földherment. kötvény	87.50
Temes-bányai földherment. kötv. záradékkal	86.50
Erdélyi földhermentesítési kötvény	86.75
Horvát-szlavon földhermentesítési kötv.	— — —
Osztrák járadék papírban	70.—
Osztrák járadék ezüsten	71.—
Osztrák járadék aranyban	82.10
860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészesvény	839.—
Osztrák hitelintézet részesvény	269

A „KELET” NYOMDÁJA

LEGUJABB IZLÉS SZERINT ÖNTÖTT BETŰVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos iveket, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baroműtleveleket, vásárcédulákat,

báli meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosan véve csak a munkadíj hozzászámításával.

Nyomdahelyiség: FÖTÉR, 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

A valódi dr. Popp-féle

Anatherin-szájvíz

(33) a legbiztosabb gyógyszer fogfájás ellen. 1—1

POPP J. G. urnak,

es. kir. udv. fogorvos Bécsben, Stadt, Bognergasse 2.

Roppant fogfájás által hirtelen megkapatva, megkísérlém önnek jó hírnevű Anatherin-szájvizét, mire a fájdalom azonnal megszűnt. Ennélfogva nagy hálára kötelezem magam ön iránt s Anatherin-szájvizét minden fogfájásban szenvedőnek a legjobban ajánlom.

Dr. Martinov Ant. Miklós.

Evő-eszközök

britannia-ezüstből.

Egy birminghami angol gyár megbízása folytán bámulatos olesó britannia-ezüst eszközök nagy készletben kaphatók csakis

Gutmán A.-nál

Budapesten, dohányuteza 18-dik szám.

A következő evőeszközök, u. m.:

- 6 darab evőkanál
- 6 „ kés valódi angol aczélból,
- 6 „ villa (mindegyik egy darabból),
- 6 „ kávéskanál,
- 1 „ levestörő-kanál,
- 1 „ tejmerő-kanál,
- 6 „ ezüst tálcza.

Összesen 32 darab csakis 5 fűt 60 krajczárjával kapható csakis Gutmán A.-nál, dohányuteza 18. szám. (32) 1—52

Videki megrendelések utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

OPELIK A.

ajánlja mindentelre hirdetések bel- és külföldi lapokban felvételére az 1858-ban alapított

HIRDETÉS-KÖZVETÍTŐ IRODÁJÁT

Bécsben Stadt Stubenbastei Nro 2. (A Wollzeile Nro 36 szögletláza).

A megbízatások pontos kivitelében biztosítást nyújt ezen osztrák Magyarországnak ilyenmő vállalatok legőregebb czége általánosan elismert pontossága és szoliditása által. (32) 2—*

Ar- és költség-jegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, **segéd-gépekkel** el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányu gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gőzgépeket, gőzeséplőket, gőzszivattyukat, kút- és malom-szerkezeteket s bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket.

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi eséplőgépekből, rostákból, kukoriczamorzsolókból, szecska és répavágók-ból és egyéb gépekből.

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok. (28) 5—52

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

A legnagyobb szalonna s mindenféle füstölt húsok raktára.

Alólírtak ajánlják dús választékú szalonna és minden páczolt húsnéműket, valamint ujonnan berendezett s helyben gyártott kitűnő szalonit. A legjutányosabb és minden igényeknek megfelelőleg helyben, xalanitnt vidékre utánvétel mellett pontosan kiszolgálják a következő árak mellett:

Fejér szalonna egy kilo	—	frt 60 kr.
Füstölt vagy paprikás szalonna egy kilo	—	72 „
Kaiserfleisch egy kilo	—	96 „
Füstölt oldalas egy kilo	—	50 „
Páczolt sonka	—	72 „
Páczolt sonka füve egy kilo	1	12 „
nyelv, darabja	—	70 „
Szalámi	—	—
Friss, olvasztott szalonna és hajzsr egy kilo	—	60 „
liter	—	65 „
Kolbász friss avagy füstölt egy kilo	—	60 „
Továbbá minden időben kapható és megrendelhető olvasztani való finom hús és szalonna, kiloja	—	55 „

Kolozsvárt, 1880. január 1.

(23)

tisztelettel

6—12

Bénigni és Lászlóczky.

Nagyobb vásárlásnál ár leengedés.

FERENCZI IGNACZ

Kolozsvárt, fűtér 25. sz.

ajánlja dúsán ellátott kész férfi, női- és gyermek czipők raktárát.

Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett, mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatt teljesítettnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték czipő, vagy számszerint teljesítettnek.

(24)

(6—8)

MATTONI

Giesshübler

(20)

legtisztább alkalikus

3—12

savanyuvize

légzőszervek és gyomorhurut ellen.

digestivus és peptoralis

pastillái

emésztési bajok és köhögés ellen,

MATTONI HENRIK KARLSBADBAN.

Raktáram a gyógyszerárakban és ásványvíz-kereskedésekben.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT,

(6—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLIJA DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bőrkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait. (21)

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak.

ha minden dobozon a sas és az éa sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyo-morbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen. Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmodot visznek.

Hamisítások bírólilag üldöztenek.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 5—*

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyuladt szemek, hűdés és mindennemű sértéseknél stb. stb. 2—52

Palacekban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsírolaj
Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégia-ban.)

Ezen halmáj-zsírolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható. Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FÖRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító,

Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegzemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer., dr. Hintz György, gyógyszer., Székli Miklós gyógyszer., Biró J. gyógyszer., Ditrich Samu, Gebrüder Csiki, Brassóban: Jekelins Nándor gyógyszer., Bistritz Zirts C, Szongott L. Szébenben: Müller K. gyógyszer., Teutich A. gyógyszer., Segssvart: Teutsch J. B. Szászrégen-Bork eet. Rössler,